

broj 15

InSumma

2024

in summa (lat) - у свему, у кратко, једном речи

Bozdan B. 21

**HOVI
BRVI
CVET**

БИЛИ СМО ДОМАЋИНИ РЕПУБЛИЧКОГ

У финишу ове школске године у нашој школи одржана су два републичка такмичења. Били смо домаћини најбољим историчарима међу средњошколцима и најбољим ученицима машинских смерова у средњим стручним школама. Републичко такмичење из историје одржано је 12. а Републичко такмичење машинских школа 17. и 18. маја.

Имали смо прилику и задовољство да угостимо најбоље средњошколце наше земље, њихове менторе, уважене универзитетске професоре са Машинског факултета у Нишу и научне саветнике са Института за свремену историју, уважене представнике Друштва историчара Србије. Два велика државна такмичења била су и прилика да се размене искуства из наставне праксе, али и идеје о томе како систем образовања, наставни процес и постигнућа ученика и у стручним и у општеобразовним предметима могу да се унапређују и побољшавају.

Техничким занимањима до личног и друштвеног напретка

Кад као универзитетски професор сагледавам бруцоше, тек свршене средњошколце, није једноставно сублимирати вештине које један свршени средњошколац треба да има како би био успешан студент на Машинском факултету у Нишу. Машински факултет у Нишу уписује студенте који су претходно завршили и гимназије и стручне школе, првенствено машинске струке, али неретко и других струка. Сложићемо се да њихове компетенције нису једнаке, а има успешних студената и међу једнима и међу другима. Такође, није исти ниво знања које бруцоши донесу из различитих школа, али свакако је довољан да се успешно започну студије. Извор проблема које ја примећујем неретко је у ономе другоме – у ставу. Поред промене режима учења, јер је на факултету он другачији него у средњој школи, врло

Отварање Републичког такмичења машинских школа

често испливају и неке друге околности које имају доминантан утицај на режим студирања. И само јаки, који могу да одговоре том изазову нове средине, буду успешни студенти.

Такође, како би средњошколци успешно настављали студије, промене планова и програма су неминовне, јер се технологије и методе учења мењају из дана у дан. И ми у академској заједници своје програме мењамо, осавременавамо и усклађујемо са потребама тржишта. Мада, слободан сам рећи да смо, можда, ту мало и претерали. Некако ми се чини да смо сви ми, заокупљени тиме, заборавили да се усредсредимо на те младе људе, јер сам ја у убеђењу да поред образовања ми имамо и функцију обликовања младе особе, која ће колико сутра бити главни покретач овог друштва. Планови и програми су одлични, реализација мало шкрипи. Свако теба да преузме одговорност. И ми. И ђаци. И студенти. Ми смо ту због њих. Али њихов успех зависи само од њих. То је суштина.

Ми смо на Машинском факултету у Нишу јако поносни на сарадњу са техничким школама у окружењу. Поред формалних врло често обострана

Такмичари пред почетак такмичења из области машинства

ТАКМИЧЕЊА МАШИНСКИХ ШКОЛА

Горан Јаневски, декан Машинског факултета у Нишу

неформална помоћ једних другима много значи. Свакако да има места напретку наше сарадње и повезаности са средње стручним школама и њиховим удружењима. Највећи напредак је могуће остварити у промоцији струке, за шта су заинтересоване и компаније. У што ранијем узрасту деци треба презентовати технику и техничка занимања, предности струке. Мишљења сам да је напредак једног друштва могућ само са проширењем привредних активности, а он је могућ само са квалитетним кадром техничке струке. Немојте погрешно да ме схватите, сва остала поља деловања су неопходна, али ми морамо да се вратимо производњи, стварању нове вредности. Ако буде тога, биће напретка на свим пољима, личног и друштвеног напретка.

професор др Горан Јаневски,
декан Машинског факултета у Нишу

Такмичења свима доносе добробит

Такмичења из области машинства у последње три године подигнута су на виши ниво укључивањем високошколских установа. На факултетима се припремају задаци за такмичења, универзитетски професори укључени су у комисије за прегледавање радова, ученици који постигну најбоље резултате на Републичком такмичењу имају привилегије приликом уписа на факултет. Тако такмичење постаје добар подстицај за ученике да се додатно ангажују, да озбиљније и више раде и уче.

Иначе, сви актери такмичења имају добит и корист и од припрема за такмичење и од самог такмичења. Ученици имају вишеструку добит: повећавају се капацитет и ниво њихових стручних знања, развијају радну навику, добијају психолошку стабилност и уче да се носе са изазовима и очекивањима. Школе имају добит, јер су добри резултати ученика на такмичењима добра реклама за школу, расту рејтинг и популарност школе у локалној заједници, што је нарочито важно приликом уписа основаца у први разред, подиже се квалитет наставе и целокупног процеса образовања и васпитања у школи. Добит има и привреда, добија добре стручне кадрове.

Требало би порадити на садржини самих такмичења, такмичења би требало да буду креативнија и требало би их осмислити тако да се што више приближимо европском и светском моделу WorldSkills, у коме главну реч имју велике компаније (Festo, Siemens) које производе опрему. Такође, није лоше сагледати и искуства из Швајцарске, Аустрије и Немачке, где су организатори такмичења Привредне коморе, на такмичењу учествују све школе, а школа која се не појави на такмичењу, у следећој школској години има инспекције и проверу квалитета рада.

Највеће тренутни проблеми у средњим стручним школама су подела ученика у велике групе, нарочито за практичан рад, као и недостатак стручних наставничких кадрова из области машинства.

Владан Веснић, професор Техничке школе Пожега,
руководилац такмичења из статике, из компјутерске графике – 2Д
и из моделирања машинских елемената и конструкција – 3Д

Ученици и ментори Техничке школе Пирот на Републичком такмичењу машинских школа

БИЛИ СМО ДОМАЋИНИ РЕПУБЛИЧКОГ ТАКМИЧЕЊА ИЗ ИСТОРИЈЕ

Ако се отме историја ...

Образовање у Србији, тај значајни сегмент друштва на коме почива читава структура, дели судбину друштва у целини. Ако је друштво у кризи, економској, политичкој, све то битно утиче и на стање у образовању. Знам да огромна већина просветних радника свој посао доживљава као мисију и ретко ко једном уђе у просвету и почне да ради са ученицима било ког узраста, излази из просвете. Зато мудро треба промислити стратегију за будућност образовања у Србији. По мом мишљењу, образовање би требало да буде креативна комбинација традиционалног и модерног. Треба задржати све оно што је било добро у образовању, да не заборавимо да су школа и црква најстарији елементи и два стуба на

проф. др Момчило Павловић отвара Републичко такмичење из историје

којима почива српско друштво. Дакле, неке модерне, креативне садржаје треба накалемити на српско традиционално школство. Идеја је подизати укупан ниво образовања у свим сегментима, и код ученика и код наставника, и у медијима промовисати најбоље ђаке, промовисати најбоље наставнике, који треба да буду пример, људи од угледа и да на њима почива српско друштво.

Такмичења су увек прилика да сазнамо ко су они најбољи. Зато треба популарисати такмичења, јер ако је просвета мисија, такмичење је део те мисије. Такмичење које

Награђени на Републичком такмичењу из историје

организује Друштво историчара „Стојан Новаковић“, засновано је на два стуба. Први је сазнајни, меримо знање, то како најбољи ученици уче и репродукују историју, а други је едукативни. Ми по правилу сваке године организујемо такмичење у другом месту, са идејом да увек уз наше такмичење иду културни и образовни садржаји у смислу упознавања историјске баштине локалних средина, музеја, архива, архитектонске баштине. Доста људи нам је данас пришло и похвалило вашу школу и град Пирот као домаћине и истакли да овде никада нису били. Сваки пут када се буду сетили овог такмичења, они ће се на неки начин вратити овде.

Данас нам је домаћин Републичког такмичења из историје средња стручна школа, а у средњим стручним школама историја је, смањењем фонда часова и наставних садржаја запостављена и као наука и као предмет који се изучава. Ако се отме историја, било

смањењем броја часова, било скрајнутошћу предмета у концепту образовања, ако се пољуља тај сегмент друштва, пољуљан је читав интегритет и идентитет народа. Оно што Друштво историчара може да учини својим радом и ауторитетом, ми као појединци и институције које се тиме баве, пре свега САНУ, јесте озбиљно промишљање статуса историјске науке. Може да се направи добар баланс у тим наставним плановима и програмима, посебно у фондовима часова, јер та формулација 40:60 у корист стручних предмета је једна догма која би требало да буде флексибилнија. Зашто не, на пример, 44:56, то би онда решило одређене проблеме. Поред фонда часова, потребни су и креативни наставни планови и садржаји и увек, као додатак, изучавање локалне историје и културне баштине, јер историја југа Србије није иста као историја севера Србије.

професор др Момчило Павловић,
научни саветник у Институту за свремену историју

Павле Ристић, учесник Републичког такмичења из историје са ментором Милицом Ђирић

ТАКМИЧЕЊА

Школска 2023/2024. је година коју ћемо памтити по сјајним резултатима наших такмичара у скоро свим областима. То нас испуњава задовољством и поносом и остаје нам да пожелимо да и наредних година останемо на висини.

Републичко такмичење из енглеског језика за средње школе окупило је преко 1200 такмичара из сва четири разреда, а међу њима су се нашли и ученици првог разреда наше школе - Анастасија Костић и Невена Бошковић I-1, Кристијан Манчић I-4 и Сара Синђелић I-5. У јакој конкуренцији показали су завидно познавање енглеског језика, а њихови ментори су професорке Бојана Стојановић и Оливера Петровић.

На Државном такмичењу из историје ученик другог разреда Павле Ристић је остварио запажен резултат, а његов ментор је професорка Милица Ђирић.

На Окружном такмичењу из књижевности, „Књижевна олимпијада“, екипа наше школе била је бројна: Теодора Милошевић и Невена Бошковић, ученице I-1, Лука Вучић, Кристина Гоцев, Теодора Николић, Теодора Пејчић и Чеда Тошић, ученици II-1, Лена Костић и Огњен Тодоровић, ученици III-1, Милица Крстић и Данило Тошев, матуранти из IV-1. Републичко такмичење је традиционално одржано Сремским Карловцима. Милица Крстић IV-1, чији је ментор професорка Бранислава Петровић, освојила је треће место. Ученик одељења III-1 Огњен Тодоровић заузео је треће место, док је Лена Костић из истог одељења освојила 6. место. Њихов ментор је професорка Марија Ђорђевић. Најмлађа учесница такмичења Теодора Милошевић I-1, чији је ментор професорка Нина Тошић, изборила је 4. место.

На Окружној смотри рецитатора Кристина Гоцев, ученица одељења II-1, освојила је друго место. Њен ментор је професорка Нина Тошић.

На литерарном конкурс Регионалне депоније Пирот „Рециклирајмо за Пирот“, поводом Светског дана заштите животне средине, Кристина Манчић, ученица III-5, освојила је прву награду. Њен ментор је Тања Ранчић.

На Општинском такмичењу из математике Милица Крстић, ученица четвртог разреда наше школе, освојила је прво место. Ово је био још један у низу успеха наше Милице, која је један од најбољих ученика у историји наше школе. Њен ментор је професор Владимир Валчић.

На Окружном такмичењу средњошколаца из физике у категорији ГАМА Техничку школу су представљали ученици: Кристина Гоцев II-1, Марко Младеновић, Јована Стојановић и Анастасија Костић, ученици одељења I-1, а њихов ментор је професор физике Милорад Поп-Крстић. Најбоље резултате оствариле су Јована Стојановић и Анастасија Костић, које су освојиле другу награду.

Ова школска година је једна од најуспешнијих када су у питању спортска такмичења. Преко 200 ученика Техничке школе надметало се у разним спортовима и дисциплинама. Наше рукометашице су освојиле убедљиво прво место на општинском и међуокружном такмичењу, а на школској олимпијади су уз помоћ ментора професора Александра Андоновића заузеле 7. место. Пласман на Школске олимпијске игре су освајањем првог места на окружном такмичењу изборили и наши гимнастичари, такође под вођством професора Андоновића. Екипа гимнастичара је на олимпијади наступила у саставу: Михајло Милошевић IV-4, Андрија Петровић II-4 и Урош Пешић I-4 и освојила је високо 5. место. На Међуокружном такмичењу средњих школа у кошарци, као и у баскету 3x3, доминирале су екипе Техничке школе под вођством професора Николе Божића и обе екипе су се пласирале на кошаркашку олимпијаду. Кошаркаши су на олимпијади освојили одлично 4. место. На Окружном такмичењу у стоном тенису екипа наше школе освојила је прво место и пласман на Школску олимпијаду. Титулу шампиона у округу је у појединачној мушкој конкуренцији изборио Павле Лилић III-1, а у женској конкуренцији - Николина Марковић I-1. На такмичењу у стрељаштву ученици наше школе су заузели прво место: у конкуренцији појединаца

Кристина Гоцев на Окружној смотри рецитатора

Кристина Гоцев, Теодора Пејчић и Теодора Николић на Регионалном такмичењу из Основа електротехнике

Анђела Цветковић, Милица Крстић и Марија Николић, шестопласиране на Државном првенству из мултимедија, са ментором Миодрагом Мијалковићем

Екипа наше школе на Окружном такмичењу из књижевности са менторима Маријом Ђорђевић, Браниславом Петровић и Нином Тошић

Андрија Петровић у финалу RAF Challenge такмичења

ЈОШ ЈЕДНА ГОДИНА СЈАЈНИХ РЕЗУЛТАТА

Јована Стојановић, Анастасија Костић и Кристина Гоцев са ментором Милорадом Поп-Крстићем на додели признања за успехе на овогодишњим такмичењима из физике

Анастасија Костић, Невена Бошковић, Сара Синђелић и Кристијан Манчић на Републичком такмичењу из енглеског језика са ментором Оливером Петровић

Кристина Гоцев, победница регионалног и учесница републичког такмичења из Основа електротехнике, са ментором Бобаном ЖСлавковићем

Ученичка компанија наше школе на Регионалном такмичењу из предузетништва

Матеја Андрејевић, 1. место и Алекс Османовић, 3. место на Републичком такмичењу машинских школа са менторима Братиславом Пејчићем и Војиславом Алексићем

Павле Ристић, учесник Републичког такмичења из историје

- Лана Поповић III-1 и мушкарци екипно - Алекса Манојловић III-4, Душан Димитријевић III-1 и Јован Антић III-1. Тиме су се и они уврстили у школску олимпијску селекцију. Бриљантни низ спортских успеха ученика Техничке школе заокружиле су мушка и женска екипа у малом фудбалу. Након освајања првог места на Међуокружном такмичењу, обе екипе су се пласирале на Школску олимпијаду. Мушка екипа је заузела 4. место, док су девојке такмичење завршине на 7. месту. Овај успех не би био могућ без сјајних тренера, професора Николе Божића и Марка Манчића.

Наши ђаци су се истакли и на кросу: ученици Страхиња Јовановић IV-3, Марко Ранчић III-4 и Вељко Јовановић III-2 освојили су прва места. Другопласирани је био Лазар Илић II-4, а даме Тијана Киров, Лана Петровић и Светлана Филиповић, ученице одељења II-5, окитиле су се сребрним и бронзаним медаљама.

На Регионалном такмичењу из предузетништва у организацији „Достигнућа младих у Србији“, Техничку школу и наш град представљала су два тима: „CyclePrint“ и „Majstorski“. Чланови ученичке компаније „CyclePrint“ су: Стефан Тошић, Михајло Тошић, Матеја Симић, Немања Ђорђевић и Реља Соколов - матуранти са смера Електротехничар информационих технологија. „CyclePrint“ је компанија специјализована за рециклирање PET материјала и претварање истих у филамент за 3D штампање. Ученичка компанија „Majstorski“, чији су чланови матуранти са истог смера Јован Костић, Јован Ђелић, Исидора Живковић, Немања

Митов и Богдан Илијев, развила је платформу која обухвата широк спектар мајстора. Ученици наше школе учествовали су и на Регионалном такмичењу у предузетничким вештинама под називом „Пословни изазов“. Тимови „Agro klub“, „Orga Viva“, „FiAgro“ и „Grape organic“ остварили су запажене резултате, а ментори ученика су професори Сања Ранчић и Бојан Ћирић. О квалитету њиховог рада сведочи и чињеница да је управо Школски тим за предузетништво и међупредметне компетенције добитник Светосавске дипломе коју традиционално додељује град Пирот најбољим просветним радницима за претходну школску годину.

На XXIX Републичком такмичењу ученика машинских школа Републике Србије, на коме је учествовало 117 ученика из 35 средњих школа, ученици су одмеравали своје знање из области машинства. После сјајних резултата на претходним нивоима, наши машинци су заблестили и на домаћем терену. Матеја Андрејевић, матурант са смера Техничар за компјутерско управљање CNC машина, такмичио се у категорији Аутоматско програмирање CNC струга и освојио је 1. место. Његов ментор је професор Братислав Пејчић. Алекс Османовић, такође матурант са овог смера, освојио је 3. место у категорији Аутоматско програмирање CNC глодалнице, а његов ментор је професор Војислав Алексић. Павле Костић, ученик другог разреда истог образовног профила је у категорији Компјутерска графика 2Д заузео 3. место. Његов ментор је професорка Весна Вељковић. И остали ученици наше школе, Кристијан Живковић,

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ШКОЛЕ

Димитрије Димитров, Дарко Ташков, Милош Марковић, Спиридон Ђорђевић и Матеја Лазић постигли су запажене резултате.

Наша школска екипа коју чине Милица Крстић, Јован Костић, Јован Ђелић и Реља Соколов успешно је прошла у финале „STEAM“ изазова са својим иновативним пројектом под називом „HydroHeroes“. Ментори ученика на овом пројекту су Бобан Благојевић и Бојан Ђирић.

На XIII Државном такмичењу из мултимедија у конкуренцији 15 школа екипа Техничке школе освојила је шесто место, а у појединчаној конкуренцији Милица Крстић је заузела 10. место, Марија Николић 12. место, а Анђела Цветковић 22. место. Ментор ученика је професор Миодраг Мијалковић.

На Републичком такмичењу из програмирања, које је организовала Заједница електротехничких школа, Јован Костић IV-1 освојио је сјајно 4. место, Милица Крстић из истог одељења заузела је 6, а Виктор Станијев III-1 10 место. Тим Техничке школе освојио је 6. место, а ментор ученика је професор Александар Мадић. Милица Крстић је освојила и трећу награду на окружном такмичењу из програмирања у организацији Друштва математичара Србије и пласирала се на Српску информатичку олимпијаду.

На Регионалном такмичењу електротехничких школа у категорији Основе електротехнике 2 Кристина Гоцев је освојила прво место, док су Теодора Пејчић и Теодора Николић оствариле запажене резултате. Кристина Гоцев веома успешно бранила је боје наше школе и на Републичком такмичењу електротехничких школа у Чачку. Ментор је професор Бобан Славковић.

На Републичком такмичењу из мехатронике матуранти Никола Мадић и Вељко Живковић освојили су 10. место, а њихов ментор је професор Дејан Алексовски.

На XXIX Републичком такмичењу саобраћаних школа Техничку школу су представљали ученици трећег разреда Сениша Јуришић и Немања Ђирић у категорији возач моторних возила - BMW. Немања Ђирић је заузео 10, Сениша Јуришић 25. место, а њихов ментор је професор Владимир Николић. Андрија Петровић, матурант са смера Техничар друмског саобраћаја, учествовао је на такмичењу RAF Challenge у организацији Рачунарског факултета и Друштва математичара Србије. Међу бројним такмичарима из средњих школа и гимназија Андрија је стигао до финала, а његов ментор је професор Данијел Димитријевић.

Бранислава Петровић
професор књижевности

Павле Костић, треће место на Републичком такмичењу машинских школа, са ментором Весном Вељковић

Стонотенисери на Школској олимпијади - Николина Марковић, Огњен Димитријевић, Михајло Лазаревић и Павле Лилић

Ученичка компанија наше школе на Регионалном такмичењу, са менторима Сањом Ранчић и Бојаном Ђирићем

Рукометашице наше школе, седмопласиране на Школској олимпијади, са ментором Александром Андоновићем

У ГОДИНИ СЈАЈНИХ РЕЗУЛТАТА

Стрелци, Алекса Манојловић, Душан Димитријевић и Јован Антић са ментором Александром Андоновићем

Јован Костић и Милица Крстић у финалу STEAM изазова са ментором Бобаном Благојевићем

Женска екипа у малом фудбалу, седмопласирана на Школској олимпијади, са ментором Николом Божићем

Гимнастичари Андрија Петровић, Михајло Милошевић и Урош Пешић, петопласирани на Школској олимпијади

Мушка екипа у малом фудбалу, четвртопласирана на Школској олимпијади, са ментором Марком Манчићем

Баскеташки 3x3 са ментором Николом Божићем

Кошаркашка екипа школе, четвртопласирана на Школској олимпијади, са ментором Николом Божићем

НАЈБОЉИ МАТУРСКИ ПИСМЕНИ ЗАДАТАК ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

„Смишљам свет, издање друго... поправљено“ (В. Шимборска)

У бескрајном пространству свемира, где звезде сијају милијардама година, а галаксије плешу у вечној тишини, налази се један јединствени кутак који се развија, расте и мења се сваким откуцајем срца. Тај мали кутак си управо ти, сићушно људско биће попут најситнијег зрна песка на сунчајној плажи, на први поглед небитно и безначајно у поређењу са гигантским мозаиком универзума, који наш мали ум не може ни да докучи. Прича би овде била готова да ми ипак нисмо нешто више од пуких путника у возу времена у који су нас укrcали без питања и који јуриша наизглед праволинијски, у неповрат. Шта више, толико смо битнији и комплекснији да смо прави микрокосмос у овом огромном и несагледивом макро свету.

Људи, тако уникатни и вредни, добили су на дар два највреднија поклона – живот и самосвест, а ипак као да не схватају колико су среће имали да добију прилику да ходају по овој малој стени, која је углавном прекривена водом, уз нешто мало земље. Када се све сагледа из ове перспективе, неки би се преварили и помислили да су овај свет и живот бајка, али морају да их разочарам – стање је толико ужасно да и најстравичнији кошмари делују смешно. Поставља се питање зашто је то тако? Шта то људе нагони да ремете хармонију природе и лепо уређеног живота? Да бисмо дали јасан одговор на ово питање, морамо се вратити на сам почетак. Истина је да се људи не рађају зли, али оно што људе разликује јесте слобода мишљења и емоција која у комбинацији са природним нагонима изопачи, тотално искриви и поништи лепоту људске душе. Душа онда испари и човек се претвори у бескрупулозну звер, опседнуту незаситим интересима. Лош већи проблем настаје када се ове звери скупе у крдо и вођене идеалима деструкције и похлепе, који су маскирани и сакривени иза разноразних религија и лажних уверења, додатно појачани комплексима више вредности, почињу да се шире попут тумора и разарају све нормално и здраво око себе. Безброј пута сам размишљао шта би било да Ева није послушала змију, да никада није загризла јабуку? А онда сам схватио да та стара и поучна библијска прича има другу, сакривену поруку, а то је да се свако од нас свакодневно суочава са искушењем да загризе ту сочну јабуку смрти. Након овог закључка разрешио сам своју недоумицу о томе зашто је Бог казнио читав људски род због грешке или похлепе појединца. Колико год да смо независни, ми смо заправо веома чврсто повезани. Сви ми, без обзира на то којој вери, нацији или етничкој групи припадамо чинимо један тим и поступци појединаца утичу на читав тај тим.

Морамо увек имати на уму чињеницу да ова планета није наше власништво, сви ми смо само њени тренутни станари који могу у било ком тренутку да оду. Идеја о томе да променимо свет може деловати немогуће и недостижно, али је то само варка јер и те како вреди покушати и борити се за промену. Идеалан свет није могућ, али наш је задатак да тежимо савршенству и успут прихватимо и заволимо нашу несавршеност. Неправда је оно што мени лично највише смета, јер припадамо народу који је од свог настанка искусио толико неправди да само наше име асоцира

Андреја Петровић - најбољи матурски писмени задатак из српског језика

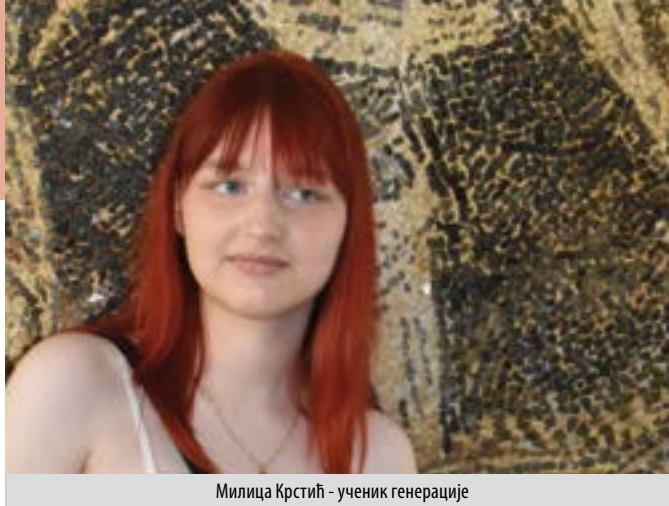
на страдање и вечну потрагу за правдом. Људи често говоре: „Човек има душу.“ Ја бих ову изреку променио и рекао: „Душа има своје тело.“ Ретко ко преиспитује себе, своје истинско, огољено „ЈА“, а баш тај одговор је кључ стварања бољег и лепшег света у коме нема ратова, мржње и пакости. На питање ко сам „ЈА“ многи би одговорили својим именом, али тај одговор, нажалост, није тачан. Ви нисте ваше име, име сте добили на рођењу. Нисте ни Србин, Хрват, Кинез или Јеврејин – то је припадност коју сте такође рођењем добили. И за религију и боју коже важи исто. Па ко смо онда ми? Звучаће невероватно, али ни ваше тело нисте ви. Наше тело је само возило које користимо како бисмо проживели ово путовање које смо назвали живот. Наука је дошла до закључка да се наше тело трансформише сваких седам година, али душа остаје непромењена. Због тога су све поделе, ратови, свађе и несугласице потпуно неутемељени.

Мењање света на боље уопште није једноставно, то је дуготрајан процес који не треба никад да се прекине. Најважније је да се фокусирамо на мале промене, јер оне ултимативно доводе до великих промена и преображаја. О томе говори и јапанска филозофија „Кои-зен“, што у преводу значи свакодневно бољи. Циљ ове филозофије јесте да се свакодневно унапређујемо помало и константно јер ће на крају збир тих малих промена направити огромну разлику у нашим животима. Да бисмо били мотивисани да истрајемо, потребно је да ценимо мале свакодневне победе које ће нас оснажити и подстакнути да што више излазимо из зоне комфора и поправимо себе, део света који јесте сићушан, али није небитан. Бескрајно је важно да покушамо да учинимо ово место лепшим, праведнијим и бољим за живот уместо да се приклонимо маси и предамо се.

Осмислити и борити се за бољи свет је животни позив сваког нормалног човека и главни циљ нашег постојања. Најлепши поклон који можемо оставити будућим генерацијама јесте праведнији свет у коме царује здрав разум. Та битка није изгубљена све док има оних који се боре и улажу напор у том смеру. Запамтите добро, ако желите да промените нешто – крените од себе, од својих навика. Мале промене мењају вас, а самим тим и читав свет, јет ВИ сте СВЕТ.

Андреја Петровић IV-5

О СВЕМУ ПОМАЛО СА УЧЕНИКОМ ГЕНЕРАЦИЈЕ

Милица Крстић - ученик генерације

Милица Крстић је један од најбољих ученика у историји Техничке школе. Тешко је набројати све њене успехе, освојене републичке награде и признања и због тога је она ученик генерације 2023/2024. годину. Ова паметна, талентована млада девојка зрелошћу превазилази своје године, а њен посебан квалитет је скромност. Ухватили смо је између полагања матурских испита и припрема за пријемни испит на факултету и замолили је да сумира своје средњошколско путовање посуто звездама.

Најпре бих желела да ти у име свих ученика честитам на заслуженој титули Ђака генерације. Како си се осећала када си сазнала да си управо ти ученик генерације наше школе?

- Иако нисам била сигурна, надала сам се да бих ја могла да будем изабрана за Ђака генерације, јер сам од првог разреда била посвећена школи и такмичењима на којима сам учествовала. Сваког дана сам радила и давала свој максимум у свему. Сада, када то заправо званично чујем, свакако осећам понос, срећу и велико задовољство.

Нема дилеме да су за твој успех најзаслужнији твоје знање, рад и учење. Кога још сматраш заслужним за све што си постигла? Желиш ли неког посебно да истакнеш?

- Током целог школовања имала сам подршку професора и родитеља. Издвојила бих свог оца који је радио редовно са мном, куповао ми стручну литературу и сву опрему која ми је била потребна, а када бих постојала, бодрио ме је да наставим даље. Такође бих хтела да нагласим да ми је и директор школе више пута помогао и давао подршку, као и цео колектив Техничке школе и овим путем им се много захваљујем. На крају, али не као најмање битну, хтела бих посебно да се захвалим својој професорки српског језика Бранислави Петровић, која ми је била више од професора, и подршка, и пријатељ, и особа којој сам увек могла да се обратим за све што ми је било потребно.

Како си успела да организујеш свој рад и школске обавезе и да ли си имала времена за нека друга интересовања, за неки хоби?

- Суштина је у редовном, свакодневном раду. Дешавало се да радим и вежбама и у току лета, када остала деца углавном одмарају. Једноставно је то цена која мора да се плати како би се дошло до оваквих резултата. А за хоби увек има времена. Волим да цртам, и дигитално и на папиру, волим музику, енигматику, шетње и дружење са блиским људима и са мојим псом.

Шта је оно најлепше што ћеш понети као успомену из средње школе и шта ће ти највише недостајати?

- Вероватно ће за велику већину мојих вршњака то бити друштво и дружење, али с обзиром на мој карактер и мој живот генерално, рекла бих да су ми најлепше успомене управо оне са такмичења. Не само због освајања награда, него због прилике да обиђем места која овако можда не бих имала прилику да посетим, почев од Крагујевца, Новог Сада, Сремских Карловаца, Врања, Бачке Паланке и Смедерева, које је поготово оставило леп утисак на мене. Такође, кад смо већ код путовања, морам да споменем

Еразмус пројекат током ког смо боравили у Немачкој. То је стварно једно од искустава које никад нећу заборавити - од самог места на коме смо боравили, обиласка Лајпцига, Дрездена и Берлина, до стручне обуке коју смо похађали и дружења са вршњацима из различитих држава.

Шта би могла да кажеш о својој генерацији?

- Не знам шта бих рекла. Живимо у неком веома чудном времену. Делује као да је систем вредности изокренут, да је оно што не би требало да буде нормално постало нормално и обрнуто. Чини се да су некадашње врлине постале мане, да се скромност тумачи као глупост, да ниси „ИН“ ако не пијеш и не пушиш... Нешто што ме посебно разочарава јесте недостатак поштовања према професорима и старијима. Ипак, надам се да ће у годинама које нам предстоје, полако, све доћи на своје.

Учествовала си на такмичењима из различитих предмета. У ком правцу планираш да се надале усавршаваш?

- Моје опредељење ће и надале бити програмирање, али то је доста широка област. Програмирање се на разне начине користи готово у свим областима живота, па знање из других области које сам волела током школовања добро дође (биологија, математика, физика...). Мада са друге стране, моја жеља би била да у све то укључим и нешто креативно, рецимо цртање или дизајн. Нећу се тренутно фокусирати на неку конкретну специјализацију, јер је ово поље које се јако брзо мења и ко зна шта ће све бити потребно кад буде дошао ред на мене да одаберем неки конкретан посао.

Знамо те као сјајну, свестрану и вредну ученицу. Реци нам ко је Милица Крстић ван часова и без уџбеника у руци.

- Милица ван часова је ненаметљива, пресетљива и некако специфична. Као што сам рекла, волим музику и цртање. Радије бих вече провела у миру код куће него у неком гласном клубу. Волим да учим и то за мене не представља никакву обавезу. Не желим да се повинујем већини, радије бих била у искреним односима са неколицином људи него да имам много „лажних“ пријатеља. Моја интересовања су другачија од просечне особе мојих година, али ја то разумем. Прихватам то што сам мало другачија од осталих и не замерај никоме ко мисли да сам чудна.

Који су твоји планови за будућност? Како видиш себе за неких десет година?

- Немам баш неку јасну визију, али као и већина младих свакако бих хтела да имам добру пословну каријеру, да радим посао у коме ћу заправо уживати и који нећу доживљавати као обавезу. Надам се да ће се мој труд и рад који сам до сада уложила исплатити у будућности. И наравно, све то не би имало смисла без породице.

Који савет би дала садашњим и будућим ученицима? Да ли би желела нешто да поручиш наставницима?

- Будућим ученицима бих поручила да изаберу тежи пут и учење, иако је некад привлачније изаћи и проводити се. Знање је моћ, то је нешто што нам нико не може одузети и сигурна сам да ће бити много цењеније у будућности. Професорима бих поручила да, колико год било тешко радити са децом данас и колико год да је јак њихов отпор, никада не одустају од ученика.

За крај, који је твој животни мото?

- Мој животни мото би био: прихвати себе таквог какав си, сањай велике снове, али научи да уживаш и у малим стварима.

Милица Петровић 1-5

КОРАЦИ КА НАУЦИ У ТЕХНИЧКОЈ ШКОЛИ

И током ове школске године у Техничкој школи корачало се ка науци.

У октобру је у школи, у организацији Министарства науке, технолошког развоја и иновација, одржан Дан науке и иновација у Пироту – Србија земља науке, земља иновација. О могућностима и достигнућима у науци, технолошком развоју и иновацијама говорили су: Милица Мацура из Фонда за иновативну делатност, Соња Будиша Миленковић из Фонда за науку, Малина Тадић из Центра за промоцију науке и Немања Јовановић, порески саветник. У холу школе организована је изложба са демонстрацијом примера добре праксе из области науке и иновација. Ученици наше школе су са својим менторима представили пројекат модернизације пластеника, односно производње система за регулисање температуре, влажности ваздуха и аутоматског наводњавања у пластенику.

У децембру су професори Бобан Благојевић и Миодраг Пенчић и ученици са смера електротехничар информатичких технологија Милица Крстић и Јован Костић учествовали на Конференцији о образовању у ери вештачке интелигенције – *Свет испред нас*.

У фебруару је професор Електронског факултета у Нишу, Милутин Петронијевић, одржао предавање *Да ли су нам потребни електрични аутомобили?*

У априлу су професори са Машинског факултета у Нишу одржали предавање *Како тестирати своју бизнис идеју*.

Да је школа на добром образовном и научном путу доказује и признање које је школи у децембру доделио Машински факултет у Нишу за изузетан допринос развоју Машинског факултета.

Вештачка интелигенција у служби природне интелигенције

У свету који се непрестано мења, вештачка интелигенција (AI) представља једну од најзначајнијих технолошких револуција нашег времена. Тренутно смо сведоци брзог развоја AI система специјализованих за одређене задатке који могу да уче, адаптирају се и доносе одлуке са степеном сложености који је раније био незамислив. Кључни фактори убрзаног развоја AI леже у доступности велике количине података неопходних за тренинг, снажним процесорима и графичким картицама, новим алгоритмима за тренирање попут дубоког учења и великим инвестицијама у ову област.

Ово је довело до значајних достигнућа у областима као што су обрада природних језика, препознавање говора и визуелна перцепција. За ширу популацију, најзанимљивији су генеративни модели текста, слике, видеа, које смо сви пробали и већина били задивљени квалитетом генерисаног садржаја, а у питању су почетни модели. Какви ће тек бити наредни

Дан науке и иновација

Повеља Машинског факултета Техничкој школи

модели, можемо само да замислимо, а можда и мало забринемо?

Мање познати али битнији AI модели, нарочито у сфери биохемије, фармације, медицине, информационих технологија ће олакшати и убрзати послове у разним областима. Пре више од годину дана смо након аплицирања код компаније GitHub, светског лидера у области сервиса за контролу верзија изворног кода апликација, за Техничку школу добили статус GitHub Campus Partner School. Оно што је битније је, да у настави програмирања у школи, у развојном окружењу Visual Studio бесплатно користимо њихов AI додаток „Github Copilot“, развијен у сарадњи са компанијом Microsoft. Након више од годину дана коришћења у настави, моји утисци су већ од самог почетка фантастични. Што се тиче предавања, аутоматско генерисање делова програма ми даје много више простора за објашњавање. Ученицима као почетницима у програмирању копилот је од велике помоћи, али

Како се очекује да развој AI има највећи утицај на образовање и здравство, у Техничкој школи смо већ покренули активности усмерене на ову тему. Најпре смо аплицирали за Erasmus пројекат стратешког партнерства управо на тему „AI tools in VET schools“, како бисмо заједно

На Конференцији о образовању у ери вештачке интелигенције

са партнерима креирали платформу за ученике образовног профила Техничар информационих технологија у циљу развоја AI компетенција, али и за наставнике у виду упутстава за ефикасно коришћење AI у припреми и извођењу наставе. У том смислу и набављамо опрему за Mejjers Lab и већ смо добили мале аутономне тркачке робот аутомобиле са камером и контролером, које ће ученици на вежбама тренирати; добијене AR/VR наочаре планирамо, поред осталог, да кроз Unity C# програмирање користимо и за развој пројеката који користе AI. У плану је набавка роботске руке и камере високе резолуције са објективима, па ће уз коришћење AI ученици радити на пројектима попут класификације објеката уз помоћ роботске руке. Можда и најбитнији уређај који очекујемо је Nvidia Nano Developer Kit, мали AI супер рачунар са 1024 GPU и брзином од чак 40TOPS, управо намењен за развој AI пројеката за контролу робота, генеративни AI за потребе генерисања текста, слике и говора, препознавање и класификацију слика итд.

Вештачка интелигенција је овде и она ће обликовати нашу будућност. Како ћемо је користити и контролисати зависи од нас. образовање и информисање младих умова о AI је кључно за развој друштва које ће моћи да искористи њене предности и одговорно се суочи са изазовима које носи.

Бобан Благојевић
професор програмирања на IT смеру

Предавање о вештачкој интелигенцији у амфитеатру школе

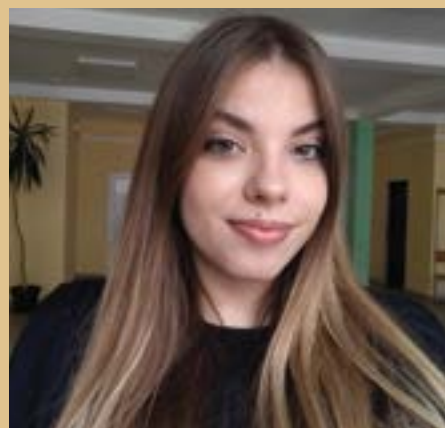
ВУКОВЦИ

Анђелина Костић

Вук Видановић

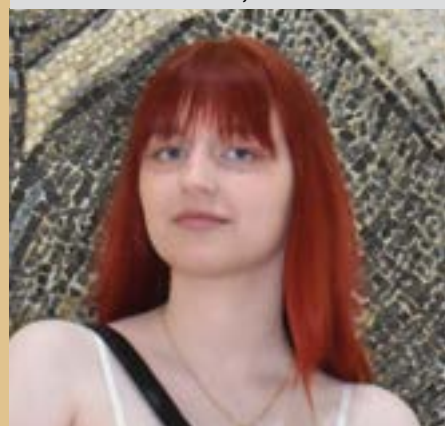
Ени Манојловић

Исидора Живковић

Јован Костић

Милица Крстић

Нађа Петковић

Немања Ђорђевић

Реља Соколов

МАТУРАНТИ - УЧЕСНИЦИ РЕПУБЛИЧКИХ ТАКМИЧЕЊА

НАГРАЂЕНИ ЗА ИЗУЗЕТНЕ РЕЗУЛТАТЕ

Алекс Османовић - посебна диплома из области машинства

Матеја Андрејевић - посебна диплома из области машинства

Милица Крстић - посебна диплома из општеобразовних предмета

МАТУРСКИ ПЛЕС

НАЈБОЉИ МАТУРСКИ ПРАКТИЧНИ РАД ИЗ МЕХАТРОНИКЕ

На практичном делу матурског испита међу техничарима мехатронике својим радом истакли су се Ђорђе Модић и Алекса Петровић.

Наиме, Ђорђе и Алекса радили су практични део испита из пројектовања, програмирања и симулације роботских индустријских система у софтверу Cosimir Professional, и том приликом су се бавили проблемом сортирања предмета са покретном траком, уз уградњу механизма за додавање радних комада, окретног стола и закретног цилиндра, али су такође и пројектовали системе који се састоје од две роботске руке које синхронизовано раде на остваривању програмских задатака.

Желим да истакнем да су Ђорђе и Алекса, уз подршку Лазара Алексића, такође матуранта мехатроничара, самостално радили на решењу ових проблема више недеља и сами истраживали могућности софтвера за пројектовање роботских система. У том периоду су се сусрели са многим изазовима, тражили решење проблема на интернету, али су на крају успели да преброде све потешкоће и успешно презентују свој рад на матурском испиту.

Честитам им на преданом раду, и сигуран сам да ће им знања, која су на овај начин стекла, остати за цео живот.

Дејан Алексовски, ментор
професор стручних предмета машинства

Наш пројекат из роботике захтевао је развој система транспорта са покретном траком и две роботске руке, као и система за сортирање. Циљ је био демонстрирати како роботски системи могу побољшати ефикасност и олакшати тешке послове. Покретна трака преноси производе, док прва роботска рука сортира производе према унапред дефинисаним

критеријумима. Друга роботска рука пребацује сортиране предмете на другу покретну траку, чиме се обезбеђује континуиран проток производа. Овај систем омогућава брже и прецизније обављање задатака, смањујући потребу за мануелним радом.

Радећи на пројекту, научили смо како да примењујемо теоријска знања у пракси и решавамо комплексне техничке проблеме. Такође смо стекли драгоцену искуство у тимском раду и координацији активности. Драго нам је што смо имали прилику да радимо на овако значајном пројекту, који нам је омогућио да тестирамо наше инжењерске способности. Ово искуство нас је мотивисало да истражујемо даље примене роботике у индустрији и унапређујемо наше вештине и знања. Верујемо да ће роботски системи играти кључну улогу у будућности индустрије, омогућавајући већу продуктивност и сигурност.

Ђорђе Модић и Алекса Петровић IV -3
техничари мехатронике

Дарко Игњатовић - најбољи матурски практични рад из области електронике на возилима

Јован Костић - најбољи матурски практични рад из области информационих технологија

Милица Манић - најбољи матурски практични рад из области саобраћаја

Михајло Милошевић - најбољи матурски практични рад из области машинства

MEJKERS LAB - УЧЕЊЕ У СВЕТУ МОДЕРНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

У свету образовања технолошки напредак свакодневно доноси нове прилике за ученике. У складу са тим, Техничка школа Пирот успешно је отворила Mejkers Lab, иновативну учионицу намењену STEM образовању (наука, технологија, инжењерство и математика). Овај пројекат омогућава ученицима да истраже свет модерних технологија и унапреде своје вештине користећи најсавременију опрему.

Mejkers Lab је опремљен најновијим технологијама које укључују CNC ласер, 3D штампаче, VR наочаре и алате за рад са вештачком интелигенцијом. Ови уређаји омогућавају ученицима да директно примене теоријска знања у пракси стварајући прототипове, учествујући у симулацијама и развијајући иновативне пројекте. Коришћење CNC ласера омогућава прецизно сечење и гравирање материјала, док 3D штампачи омогућавају брзу израду модела и делова. VR наочаре отварају врата у свет виртуалне стварности, што омогућава ученицима да истражују и уче у интерактивним окружењима. Рад са вештачком интелигенцијом уводи ученике у свет програмирања и алгоритама, припремајући их за будућност у којој ће AI играти кључну улогу.

Отварање Mejkers Laba не би било могуће без подршке бројних спонзора који верују у важност улагања у образовање младих. Међу њима су *Nordeus*, водећа компанија у развоју видео игара, која је својим искуством и ресурсима допринела опремању лабораторије. *Достигнуће младих*, организација посвећена промоцији предузетништва и иновација међу младима, активно је радила на едукацији ученика и менторству. *Центар за промоцију науке*, који активно ради на популаризацији науке и технике, пружио је неопходну подршку у виду едукативних материјала и радионица. *Дивац фондација*, позната по бројним хуманитарним и образовним иницијативама, својим финансијским и логистичким доприносом омогућила је реализацију овог амбициозног пројекта. Ту су још и Bosch, Tarket, Roma Company.

Mejkers Lab представља огроман корак напред за нашу школу и наше ученике. Захваљујући подршци наших спонзора, сада имамо прилику да нашим ученицима пружимо искуства која ће их припремити за будућност и подстаћи њихову креативност и иновативност. Ово је само почетак, сигуран сам да ће се овакав начин образовања даље развијати у будућности и донети много користи нашој заједници.

Кључну улогу у реализацији и координацији Mejkers Laba имају Бојан Ђирић и Сања Ранчић, који су својим трудом и посвећеношћу осигурали да овај пројекат заживи и функционише на највишем нивоу. Њихова визија и упорност инспирисали су ученике и колеге, постављени су високи

стандарди за будуће пројекте. У реализацији пројекта, одабиру опреме и уређењу учионице помагао је и Бојан Благојевић.

Ученици су одушевљени могућностима које им пружа Mejkers Lab. „Већ смо почели да радимо на неким невероватним пројектима. Коришћење VR наочара за симулације и учење о вештачкој интелигенцији су невероватна искуства“, рекао је један од ученика. „CNC ласер и 3D штампачи омогућавају нам да креирамо оно што смо раније могли само да замишљамо.“

Овај пројекат не само да унапређује техничке вештине ученика, већ их и инспирише да у будућности буду лидери у областима науке и технологије. Mejkers Lab је светао пример како улагање у образовање може променити животе и подстаћи развој друштва у целини. У школи ће се наставити унапређивање програма и опреме, како би ученици имали приступ најновијим достигнућима у STEM областима.

Mejkers Lab није само учионица, већ центар иновација, креативности и напретка. Овај простор пружа ученицима јединствену прилику да практичним радом и истраживањима стекну знања и вештине које ће им бити од непроцењиве вредности у будућности.

Бојан Ђирић
пофесор стручних предмета на IT смеру

CNC ласер

Cyberbullying – опасност виртуелног света

Данас корачамо кроз два паралелна животна простора – кроз реалан живот и кроз дигитални. Сајберпростор је виртуелна позорница за свакога од нас. Приступ је лако доступан свима, у свако доба, на скоро сваком месту. У сајберпростору све делује лако, брзо и могуће. Можете брзо доћи до информација. Можете да учите, да се забављате, да прикажете своје таленте, да изгледате лепше, да гледате шта други раде, да изнесете свој и улазите у туђе животе. Међутим, у сајберпростору, једнако као и у реалном животу, можете бити преварени, изманипулисани, малтретирани, па чак и опљачкани.

Посебан проблем са којим се данас суочавамо јесте сајбермалтретирање (cyberbullying). Традиционално малтретирање подразумева намерно агресивно понашање које група или појединац спроводи више пута и током времена против жртве која не може лако да се одбрани. Технолошки напредак омогућава да се малтретирање изводи путем електронских уређаја или Интернета, а ова врста малтретирања се назива сајбермалтретирање (Olweus, 2012). Сајбермалтретирање може да се врши слањем увредљивих и претећих порука или фотографија путем мобилних телефона, е-поште, а најчешће се дешава путем друштвених мрежа.

По чему је сајбермалтретирање специфично? Шта је то што га чини толико језивим? Ко су сајбербулери и који су њихови мотиви? Да ли су последице по жртве једнако штетне као и код малтретирања у реалном животу, или можда страшније? Ова питања завређују посебну пажњу с обзиром на то да је ово чест облик малтретирања данас, а последице могу бити врло озбиљне.

Малтретирање у реалном животу подразумева да насилник понавља свој чин, а у случају сајбермалтретирања ситуација је специфична јер је везана за сајберпростор. Наиме, само један изоловани акт насиља извршен онлајн може покренути лавину реакција других људи и да на тај начин постати малтретирање. Другим речима, један чин појединца могу много пута понављати други, па ће га и жртва доживети много пута. Чак и да нико од посматрача не проследи даље компроментујући садржај, жртва претпоставља да је велики број људи видео садржај и то доживљава као вишеструко повређивање, односно као малтретирање.

Анонимност и употреба псеудонима на друштвеним мрежама отежавају жртвама да утврде идентитет сајбер насилника. Жртве често не знају ко их малтретира онлајн, што доприноси осећању беспомоћности, али и слободи коју насилник има на Интернету. Фактор који дефинитивно доприноси суочавању са новосталном ситуацијом и превазилажењу кризе у већини случајева сајбермалтретирања јесте трајност постављених садржаја - чињеница да жртва тешко може да уклони материјал који је постављен онлајн, што чини да се осећа беспомоћном и етикетираном заувек.

Мотиви за сајбермалтретирање могу бити различити, али најчешћи разлози за сајбермалтретирање су: освета, љубомора, лично задовољство, па чак и досада (Gibb & Devereux, 2014). Извршиоци су обично појединци мушког пола, са слабије развијеним социјалним вештинама, импулсивни, склони тражењу узбуђења, са психопатским карактеристикама. Сајбернасилници су често насилни и у реалном животу.

Када је реч о учесталости сајбермалтретирања, подаци из 2017. године које прикупља Ditch the Label, институција за борбу против

малтретирања у Уједињеном Краљевству, показују да је 69% младих узраста 12-20 година признало да су малтретирани путем интернета на друштвеној мрежи Instagram. Резултати добијени на узорку адолесцената (14-19 година) код нас (Опсеница Костић и сар, 2015) показују да око 40% испитаника не учествује у малтретирању ни на који начин, 14.7% испитаника су сведоци, а за око 45% испитаника се може рећи да су укључени у малтретирање и то - као насилници (6%), као жртве (13%) и насилници-жртве (26%).

Последице сајбермалтретирања могу бити застрашујуће. Најчешће последице јесу социјална аксиозност, усамљеност, депресивна осећања, злоупотреба супстанци и појава психосоматских тегоба (Camerini et al., 2020). Најозбиљнија последица јесте појава суицидалних мисли, самоповређивања, покушаја суицида, и самог суицида. Код адолесцената који доживљавају онлајн малтретирање као озбиљно, три пута је вероватнија појава суицидалних мисли и покушаја (Hinduja & Patchin, 2008). Посебно забрињава то што се жртве не обраћају за помоћ никоме, најчешће због осећања стида, а понекад након сајбермалтретирања бивају одбачене од вршњака.

И зато, драги моји, реагујте на сваку онлајн увреду, провокацију, неумесан коментар, али најважније од свега је да заштитите себе у дигиталном простору и зато паметно и опрезно делите свој реалан живот онлајн.

Референце

- Camerini, A.L., Marciano, L., Carrara, A. & Schulz, P.J. (2020). Cyberbullying perpetration and victimization among children and adolescents: A systematic review of longitudinal studies. *Telematics and Informatics*, 49, 101362. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101362>
- Gibb, Z. G., & Devereux, P. G. (2014). Who does that anyway? Predictors and personality correlates of cyberbullying in college. *Computers in Human Behavior*, 38, 8-16. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.05.009>
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2008). Cyberbullying: An exploratory analysis of factors related to offending and victimization. *Deviant Behavior*, 29(2), 129-156.
- Olweus, D. (2012). Cyberbullying: An overrated phenomenon? *European Journal of Developmental Psychology*, 9(5), 520-538. <https://doi.org/10.1080/17405629.2012.682358>
- Opсеница Костић, Ј., Panić, Т., и Cakić, В. (2015). Karakteristike nosilaca uloga u elektronskom maltretiranju. *Primenjena psihologija*, 8(2), 131-146.

Жана Живковић Ранчић
психолог школе

СТИПЕНДИРАЊЕ - ПРОСВЕТИТЕЉСКА МИСИЈА

Милица Крстић

Вредне стипендије Фондације „Привредник“

Школску 2023/2024. годину у Техничкој школи обележило је и додељивање стипендија Фондације „Привредник“ из Новог Сада успешним ученицима такмичарима. За нашу школу сарадња са овако значајном институцијом је од велике важности. Са поносом истичемо да ће Српско привредно друштво и Фондација „Привредник“ из Новог Сада до краја школовања стипендирати троје одличних ученика и републичких такмичара наше школе смера електротехничар информационих технологија, Кристину Гоцев, Чеду Тошића и Милицу Крстић.

Ово је најстарија наша институција хуманитарно-просветитељског карактера. Основана је давне 1879. године у Загребу вољом угледних Срба банкара и трговаца, са циљем да се помогне школовању даровите, а сиромашне деце са свих етничких простора где је живео српски народ. Патронати и добротвори овог привредног друштва били су најугледнији Срби као што су: Никола Тесла, Михаило Пупин, краљ Александар I Карађорђевић, Јован Цвијић, Никола Пашић, Лазар Дунђерски и многи други. Мисију ових великана у новије време наставили су, уз подршку Српске православне цркве, САНУ и Матице српске, академик Дејан Медаковић, принц Томислав Карађорђевић и велики број угледних појединаца, предузетника и фирми.

Просветитељска мисија одвајкада подразумева помоћ младим и талентованим људима жељним знања. Улагање у њих је залог за будућност народа. Изузетна је част за Техничку школу што су од двадесет једне одобрене стипендије три додељене ученицима Техничке школе. Ово је још један показатељ преданог и озбиљног рада ученика и наставника наше школе. Кристину Гоцев, Милицу Крстић и Чеду Тошићу ове стипендије ће бити велика мотивација и подстрек у даљем школовању. Бити одабран од институције коју су градили великани српске науке и културе су част и обавеза којима су ово троје младих људи дорасли. Поносни смо на њихове успехе и радујемо се што у нашим ђачким клупама стасавају будући интелектуалци, инжењери, успешни људи и свестране личности, који су уједно најбољи амбасадори наше школе. Вредне стипендије овог привредног друштва помоћи ће Кристину, Милицу и Чеду да име Техничке школе и свог града са поносом представљају широм Србије у годинама које су пред њима.

Братислав Димитријевић
директор школе

Овом приликом бих хтео првенствено да захвалим школи јер ми је омогућила да добијем стипендију, а стипендија ће ми помоћи да достигнем свој пуни поптенцијал и покажем да ни небо није граница.

Увидео сам, и зато сада исказујем велику захвалност директору, професорима и помоћним радницама школе за невероватан труд и пожртвовање да би моје школовање било редовно и за мене што једноставније. Наравно, не бих смео да изоставим моје другаре и другарице из одељења и школе, који су увек спремни да ми помогну, кад год ми је то потребно. Желим да знају да ниједно њихово дело нисам заборавио.

Ова стипендија је само доказ у каквој се квалитетној средини налазим и доказује да мој труд и рад нису били узалудни и нису остали незапажени.

Још једном хвала свима који су ту да мој живот учине лакшим и лепшим, чак и у тренуцима када то није баш лако урадити.

Чеда Тошић II-1
добитник стипендије

Кристина Гоцев и Чеда Тошић

У БРАНКОВОЈ КЛУПИ НА КЊИЖЕВНОЈ ОЛИМПИЈАДИ

Екипа Техничке школе у Карловцима – Милица Крстић, Теодора Милошевић, Огњен Тодоровић и Лена Костић са менторима

У Бранковој клупи - од страха и неизвесности до радости и слава

Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада“ велики је изазов за сваког љубитеља лепе речи. Ученици наше школе годинама бележе сјајне резултате на овом такмичењу. У години у којој обележавамо 200 година од рођења песника Бранка Радичевића, нас четворо успешно смо прешли препреке на општинском и окружном нивоу такмичења и стигли у Сремске Карловце, у Бранкову гимназију: Теодора Милошевић, ученица првог разреда, Лена Костић и Огњен Тодоровић - стандардни дуо из трећег разреда и матуранткиња Милица Крстић, освајач бројних награда и на такмичењима из већине стручних предмета.

То што смо изборили своје место међу најбољима у Србији за нас је била велика част, али и обавеза да продужимо низ успеха наших претходника. Дали смо све од себе да се што боље припремимо, детаљно смо проучили одлике књижевних праваца и њихове представнике, а успели смо и да се изборимо са типовима приповедача и стилским фигурама. Чекао нас је дуг пут од наших јужних планинских крајева до бескрајних равница на северу наше земље.

Након стотина прочитаних страница, протумачених мотива и научених књижевних термина нашли смо се у Сремским Карловцима, у дворишту најстарије гимназије. Били смо збуњени, а помало и уплашени када смо у дворишту карловачке гимназије угледали велики број ученика и наставника из свих крајева Србије, углавном из гимназија. Сви ми смо имали заједнички циљ – да у што бољем светлу покажемо своје знање и зато смо трему и стрепњу пре почетка такмичења вешто скривали. Док смо корачали дугим ходницима, замишљали смо Бранка Радичевића, Јована Стерију Поповића,

На главном тргу у Новом Саду

Милована Видаковића, који су пре два века на овом истом месту савладавају тешке лекције и одмеравају своје знање. Иако су живели у сасвим другом времену, верујемо да су личили на нас, да су, као и ми, са наоштреним оловкама у знојавим рукама, ишчекивали поделу тестова.

Решавање тестова је протекло брзо, били смо сконцентрисани, усредсређени на постављена питања и задатке. Решавање тестова је вишеструка

борба – са тремом, са временом и са задацима који понекад могу да нас збуне. Великом брзином смо листали обимне „фасцикле“ у нашем памћењу, тражећи баш тај један детаљ у мору упамћених чињеница. Када смо завршили и пронашли наше професорке у дворишту, нисмо одмах могли да се сетимо ни питања ни одговора. Али када смо појели обимну порцију сладоледа, сећање је почело да се враћа и схватили смо да смо на већину питања дали тачне одговоре. Скромност и неверица нам нису дозволили да се радујемо унапред, већ смо мудро чекали објаву коначних резултата. После дивне шетње уским улицама кренули смо натраг. Сунчеве зраке су успут сменили сиви облаци, а у тренутку кад смо сазнали резултате, киша је лила као из кабла. Нисмо се преварили, заиста смо заблестили. Милица и Огњен освојили су треће место, Теодора је заузела четврто, а Лена шесто место. Киша није престала да нас прати целим путем, али ми смо били испуњени ведрином и задовољством, поносни на све што смо постигли.

Милица Крстић IV-1, Огњен Тодоровић III-1, Лена Костић III-1 и Теодора Милошевић I-1

У дворишту наше најстарије гимназије

ДВА ВЕКА ОД РОЂЕЊА БРАНКА РАДИЧЕВИЋА

„Његов језик је жив и чист као суза, он доводи читаоца у искушење да запева.“

Ђуро Даничић

На почетку модерне српске поезије стоји Бранко Радичевић. Унео је нови израз у нашу књижевност, међу првима писао Вуковом реформисаном ћирилицом и био један од најугледнијих Срба бечког Вуковог круга. У песничку легенду увео је Сремске Карловце.

У Архиву САНУ у Сремским Карловцима чувају се документа, или протоколи, у којима су уписни име и остале Бранкове генералије. Карловачка гимназија је грађу уступила на чување Архиву.

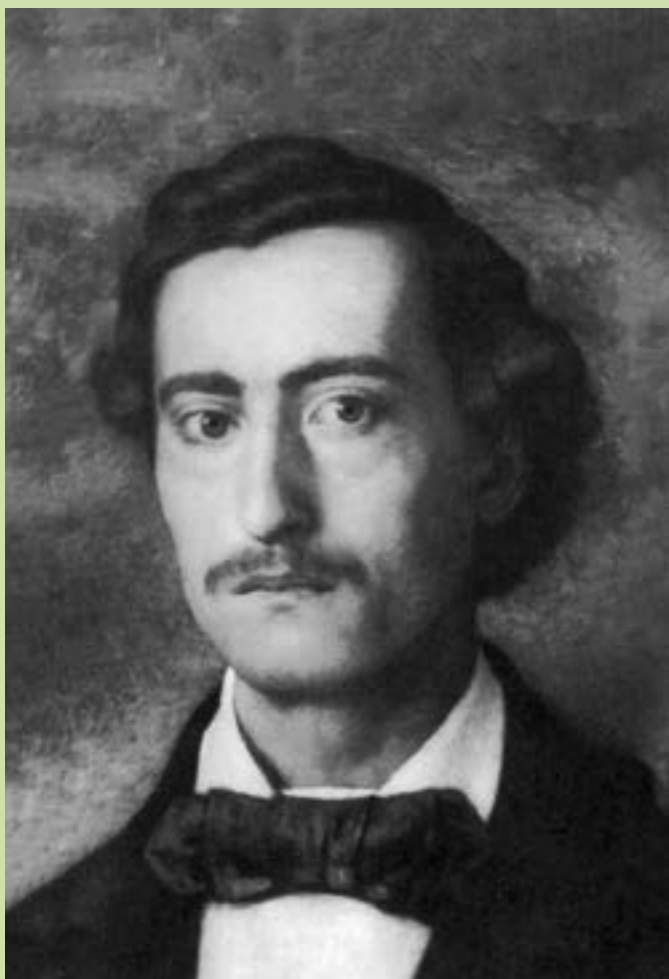
- Бранко, односно Алексиј је био један од најбољих ђака Карловачке гимназије. Шест разреда гимназије је ту изучио. Документа о његовом школовању опстала су јер су чувана само она одличних ученика. Ако се зна да је гимназију уписао 7. октобра 1835. лако је срачунати да се о тој грађи води брига 183 године. Документа о његовом школовању у гимназији, која ретко угледају светлост дана, потврђују да се о сваком добром ђаку у овој школи здушно бринуло, да су чуване њихове свеске са писменим задацима и брижљиво уписиване оцене о учењу и владању. Имао је строге и правичне професоре који су, врло брзо, спознали његову љубав према књизи и учењу. Зато су га одликовали титулом цензора, што је за тадашње прилике било високо признање. Многи су га, због талента

у писању и вредноће у савлађивању нимало лаког градива, ковали у звезде – појашњава Дијана Милиновић, секретар Архива САНУ у Сремским Карловцима.

Бранко Радичевић умро је у Бечу, а на Стражилову, изнад Сремских Карловаца, је сахрањен 30 година касније. Пренос Бранкових моштију на Стражилово истраживао је Жарко Димић, карловачки хроничар.

- Његове мошти су из Беча до Пеште пренете возом, а одатле до Карловаца малом путничком лађом „Нимфа“. Била је то велика светковина. Ковчег са моштима је стигао у Карловце 10. јула 1883. године. Дошао је тада велики број младих, затим званичника, било је много људи. Ковчег је пренесен кроз Сремске Карловце, прошао је поред чувеног Белила, које је Бранко у песми опевао, и положен на Стражилову, на фрушкогорском Олимпу, како многи називају ово место.

Извор:

Бранко Радичевић, Wikipedia

Биста Бранка Радичевића на Стражилову, Wikipedia

Еразмус пројекат „Robotics Curriculum Development“

Када говоримо о активностима Техничке школе на пољу међународне сарадње и осавремењивања наставног процеса, школску 2023/24. обележили су Еразмус КА2 пројекти малих партнерстава. Пројекат под називом „Robotics Curriculum Development“ окупио је на истом задатку три партнера -Техничку школу као координатора пројекта, Школу роботике из Ђенове и НВО Удружење Освежење из Пирота. Заједнички циљ сва три партнера је израда новог и осавремењеног наставног плана и програма, као и пратећег дидактичког материјала из области роботике, који ће се од наредне школске године примењивати у редовној настави.

У оквиру овог пројекта почетком новембра имали смо задовољство да угостимо петоро наставника и петоро ученика из Италије на једнонедељној обуци из управљања и програмирања индустријских робота. Обуку је на енглеском језику реализовао професор стручних предмета на смеру техничар мехатронике, Дејан Алексовски. Током боравка упознали смо госте из Италије са нашом школом, смеровима и радионицама, презентовали Еразмус пројекте у којима смо до сада учествовали, и представили наше потребе и планове на пољу роботике. Партнерска организација Удружење Освежење изнела је резултате анализе потреба тржишта рада за занимања која су уско повезана са роботиком. Ова анализа тржишта рада као и потребе привреде представљаће полазну основу за израду новог курикулума из роботике. С тим у вези, посетили смо компанију Tigar Tyres, видели употребу индустријских робота у производном процесу, а у непосредном разговору са инжењерима и оператерима сазнали које су то стручне компетенције неопходне младим стручњацима да би се бавили пословима везаним за роботiku. Поред стручне обуке, слободно време искористили смо да гостима

приближимо нашу културу, обиђемо знаменитости, испробамо гастрономске специјалитете и уживамо у природним лепотама нашег краја. Посетили смо Погановски манастир и уживали у магији јесењих боја у кањону реке Јерме.

Наредни корак у имплементацији нашег пројекта била је напредна обука из управљања и програмирања робота. У пролеће, од 14-20. априла, Еразмус тим Техничке школе сачињен од петоро наставника, четворо ученика и директора школе боравио је у Италији, а обука је била у организацији нашег партнера, Школе роботике из Ђенове. Вештине и знања које смо понели са прве обуке надоградил смо радећи на најсавременијој дидактичкој опреми и са лакоћом решавали задатке попут премештања предмета, палетизације радних комада и праћења задате путање помоћу роботске руке. Имали смо јединствену прилику да програмирамо и управљамо Comau Edo роботским рукама, Dobot-има као и KUKA Lbr iiis роботском руком. Такође, посетили смо и средњу школу Natta de Ambrosio у оближњем граду Сестри Леванте. Упоредили смо постојеће наставне програме из роботике, обишли њихове радионице и лабораторије из области машинства, електротехнике и мехатронике а потом испробали рад на њиховој АBB роботској руци.

Професори из Ђенове и наше школе

Поред најсавременијих робота оно што је сасвим сигурно оставило највећи утисак на нас је сама Ђенова, лигуријски драгуљ са богатом историјом и живописном културом. Овде су рођени чувени морепловац Кристофер Колумбо и виртуоз на виолини Никола Паганини. Централни трг Piazza de Ferrari импресионира својом величином и прелепом фонтаном. Окружен је зградама са изузетном архитектуром, попут Дуждеве Палате. Стари град, у ком смо били смештени, представља лавиринт уских, кривудавих улица препуних историје. Сваки корак доносио нам је ново откриће било да је то стара црква, мала трговачка радња, трг или ресторан. У Старој луци која је трансформисана у модерно шеталиште, видели смо многе атракције укључујући музеје, ресторане али и акваријум други по

Ученици из Ђенове и наше школе

Родна кућа Кристофера Колумба и италијански мени

величини у Европи. Уверили смо се и зашто је Ђенова чувена по својој гастрономској понуди. У аутентичним ресторанима пробали смо познати сос pesto Genovese, фокачу- традиционални италијански хлеб и увек свеже морске плодове.

Наредна и најзахтевнија фаза пројекта која нас тек очекује представља заједнички рад сва три партнера на изради новог наставног плана и програма као и пропратног дидактичког материјала из роботике који ће бити јавно доступан на Moodle платформи у обе земље. Овај курикулум базираће се на потребама тржишта рада у овој области и закључцима донетим са обе обуке и биће званично представљен за завршној конференцији у Техничкој школи почетком следеће школске године.

Поред актуелних пројеката, истичемо и чињеницу да је наша школа од ове године добила и акредитацију за спровођење Еразмус пројеката у оквиру стручног образовања за период од 5 година и да ће се низ успешних међународних сарадњи наставити и у будућности.

Бојана Стојановић,
координатор пројекта

И робот и фреске

У новембру прошле године у Пирот је стигао Еразмус тим из Италије. Упознали смо се са њима и представили им нашу школу и опрему. Показали смо им сву опрему коју копристимо у настави, од пнеуматских табли и компоненти, до CNC машина.

Сутрадан смо им представили нашег робота и учили неке лакше команде за померање и сакупљање предмета. Тиму из Италије је ово ишло врло добро и брзо су схватили како ради и шта све може роботска рука Техничке школе. Након тога смо прешли на мало комплексније задатке, као што је палетизација. Ова област је била мало тежа за савладавање, јер роботска рука мора да се помера и разврстава предмете и постављати их на палету одређеним редоследом.

Након успешно савладане палетизације, повели смо госте у обилазак манастира Поганово и ручак у ресторану у близини манастира. Представили смо гостима из Италије кухињу, културу и лепоту наше земље и нашег краја.

На крају обуке резимирали смо шта смо све научили да радимо на раду. Мислим да су оба тима научила доста о раду робота.

Верујемо да смо се лепо представили гостима. Одлазак у манастир Поганово је био лепо представљање наше културе, а ручак је показао нашу кухињу која је доста различита од њихове. Овај пројекат је било дивно представљање потпуно другачије културе гостима из Италије и доказао је да иако су људи из различитих култура и говоре различитим језицима, могу успешно да сарађују, остварују заједничке циљеве, а уз то се и лепо друже и забављају.

Матеја Савић III-3

Роботске руке у колевци ренесансе

Ако бих да опишем своје искуство из Ђенове једном речју, та реч би била сјајно. Од амбијента и удобности хотела, до запањујућих улица, тргова и обале, све у овом граду на северозападној обали Италије вредно је пажње. Град је колевка ренесансе, и то се види на сваком кораку: архитектура, палате и цркве, Трг Ферари са огрмном фонтаном у центру.

У договору са хотелом могли смо сваког дана да ручамо и вечерамо у различитим ресторанима. Тако смо добро упознали једну од главних одлика италијанске културе, њихову храну. Сваки ресторан је имао свој јединствен и препознатљив идентитет и атмосферу, а на разноврсним менијима свега: свакакви морски плодови, тестенине, пице и печено месо.

Од девет до два после подне смо били у школи роботике и учили користећи сјајну опрему: три врхунске роботске руке за образовне сврхе, пар робота са способностима за коришћење вештачке интелигенције и једну врхунску Кука роботску руку, која је индустријског стандарда и, наравно, врхунац целе обуке у Ђенови. Обука је била приступачна, забавна и интересантна, са добрим темпом, тако да смо сваког дана постизали све постављене циљеве програма.

Посетили смо и град Сестри Леванте, на сат времена возом од Ђенове, и Техничку школу коју похађају неки од ученика са пројекта и у којој ради један од професора који су водили пројекат. Упознали смо школу и опрему која се користе у настави, али и прелеп поморски град, не већи од Пирота. Ни киша, која је прекинула наш излет, није покварила и умањила утиске.

Виктор Станић III-1

STEP BY STEP IN 3D PRINTING

У низу позитивних промена које се реализују у нашој школи, припала нам је част да још једном будемо координатори у Еразмус+ пројекту малих партнерстава. Професор наше школе Војислав Алексић је идеју за овај Еразмус+ пројекат „Корак по корак у 3Д штампи“ пронашао у потреби да се садржај о 3Д штампи уведе у редован наставни план и програм на смеру Техничар за компјутерско управљање ЦНЦ машинама. Сведоци смо да је неопходно ићи у корак са временом и пратити у ком правцу се развија наука. Стога, водећи се идејом да је уз добру замисао и велико знање могуће направити предмет по жељи на 3Д штампачу, потрудили смо се да нашим ученицима омогућимо савременији програм. Предност технологије тродимензионалне штампе је у ослобађању креативности, великој уштеди времена и материјала у односу на друге производне технологије, што је чини једним од еколошки прихватљивијих начина производње. Прилику да учествују у овом пројекту имају ученици смера Техничар за компјутерско управљање ЦНЦ машинама из Техничке школе у Пироту, СОУ Гоце Делчев из Валандова у Северној Македонији и из Техничке школе из Елефтерополија у Грчкој. Ученици који су представљали нашу школу су ученици одељења III-4: Душан Јеленковић, Матеја лазић, Душан Манић, Марко Ранчић и Спиридон Ђорђевић.

Циљ овог пројекта је да се напише приручник о 3Д штампи, који ће се користити у настави. Прва активност под називом „Од идеје до модела“ је одржана у Техничкој школи у Пироту у фебруару 2024. Током пет дана дружења и сарадње у вишенационалним тимовима ученици су стекли нова практична знања у софтверском пакету FreeCAD 020.2. Циљ је био да се у пракси провери први део приручника „Step by step in 3D printing“, како би се касније усавршио и био применљив у настави. Аутор првог дела приручника је Војислав Алексић, професор машинске групе предмета у

Техничкој школи. Да би се наши гости пријатно осећали, сем добре радне атмосфере, дружења уз спортске активности у нашој школи, организовали смо и обилазак града и његових знаменитости, као и обилазак Погановског и Суковског манастира. Последњег дана је организована посета компанији „D-сoppaу“ у Бабушници, како би ученици видели практичну примену најсавременије 3Д штампе у индустрији. Имали смо прилике да видимо како се од најситнијих металних честица може направити предмет по потреби и жељи. Одлична је била презентација инжењера ове компаније о процесу 3Д штампе са металом, а обилазак најсавременијег 3Д штампача које ова компанија поседује веома користан. Нова и веома корисна сазнања о таквој врсти производњестекли су и ученици и професори. Бојан Манчић и Ненад Кантаревић су нам несебично пренели своја практична искуства и знања везана за саму производњу. Њихов ентузијазам са којим говоре о свом послу је велика мотивација за наше ученике да се баве овом професијом. Сви професори су се сложили да су овакве посете компанијама одличне за ученике, јер могу да виде практичну примену онога што уче у школи. Радујемо се даљој сарадњи са овом компанијом.

Наша прича о 3Д штампи се наставила током друге активности „Конвертуј и штампaj“ у школи „Гоце Делчев“ у Валандову. Сусрели смо се поново у другачијој средини са циљем да се други део приручника „Step by step in 3D printing“, чији је аутор Владимир Пилиповић, провери у пракси. Пријатељства која смо стекли у Пироту су се још више учврстила дружењем и разним изазовима са којима су смо се сусрели током радног дела дана. У овом делу пројекта бавили смо се проблемима и изазовима процеса 3Д штампања. Радионице су биле везане за софтвер UltiMaker Cura5.6.0, практичан рад на 3Д штампачу и ЦНЦ граверу. Задатак за четврти дан је био да се стечена знања искористе за израду фигурица, коцке и табле за игру „Човече, не љути се“. Ученици су веома заинтересовано учествовали и пратили дискусију о проблемима и изазовима са којима су се сусрели током израде ових фигура. Практичан рад пружа велики изазов, али и задовољство када се добију готове 3Д фигуре. Дружење смо употпунили током додатних активности, издвајам упознавање Валандова у игри „Потрага за благом“, у којој су ученици у мултинационалним тимовима

Додела сертификата у Техничкој школи

имали задатак да прате обележја на мапи и проналазе знаменитости града. Посетили смо Струмицу, Дојранско језеро и Скопје, где смо посетили Машински факултет Универзитета „Свети Ћирило и Методије“ и лабораторију ФабЛаб Скопје.

Наши ученици су схватили да уз стечена знања и вештине своје идеје могу врло лако да претворе у реалност. Надамо се да ће се међу њима наћи будући иноватори који ће од својих идеја остварити невероватне успехе. С нестрпљењем очекујемо и следећу активност у оквиру овог пројекта у Кавали у Грчкој!

Војислав Алексић, професор стручних предмета машинства,
Оливера Петровић, професор енглеског језика,
координатори пројекта

О 3Д штампи и Валандову

Лепо смо се провели током наше посете Северној Македонији. Ово је било наше прво путовање у оквиру Еразмус пројекта. Најбоље од свега је то што смо проширили своја знања о програму UltiMakerCura и упознали неке нове функције које програм нуди. Упознали смо се са технологијом 3Д штампе, 3Д штампачем и ЦНЦ гравером. Искусили смо рад са новим софтвером, креирајући и претварајући идеје у стварност. Имали смо неколико занимљивих задатака које је требало испунити како бисмо направили фигуре и таблу за игру „Не љути се, човече“.

Много нам се допао излет на Дојранско језеро. То је мали рај на земљи, поглед одузима дах. Наш водич Марија, професорка енглеског језика из Валандова, помогла нам је да разумемо многобројне легенде о језеру и како су људи тамо живели у прошлости. Веома нам се допао и пут у Скопје, где смо обишли доста споменика културе, посетили Машински факултет и мало истражили овај прелепи град.

Са домаћинима у Валандову

Наши домаћини из школе „Гоце Делчев“ у Валандову веома су се потрудили да наш боравак у овом малом мирном граду, познатом по нару (који је симбол града), буде пријатан и испуњен. Издавамо спортске активности у школи и посебно „Потрагу за благом“, занимљиву активност коју су осмислили домаћини. Добили смо мапе са познатим знаменитостима Валандова, а сваки тим ученика је требало да прати обележена места на мапи и пронађе знаменитост која је обележена заставицама и картицама. Објашњења на картицама била су баш занимљива. Пошто смо се бавили истраживањем града, могли смо да боље упознамо наше пријатеље из Македоније и Грчке.

У Валандову смо се поно срили са старим пријатељима које смо упознали током њиховог боравка у нашем граду и школи, али смо стекли и нове пријатеље. У тимовима смо радили са вршњацима из других земаља, а пошто су нам интересовања слична, а енглески одлично говоримо, добро смо се разумели. Са некима смо у контакту и једва чекамо активности у Грчкој и нови сусрет.

Све у свему, не бисмо ништа мењали, али бисмо волели да овај пројекат дуже траје.

Матеја Лазић, Душан Јеленковић, Спиридон Ђорђевић,
Душан Манић, Марко Ранчић, ученици III-4

Дојранско језеро

ЕКСКУРЗИЈА - СЕВЕРНА ГРЧКА

Увек инспиративна Грчка

Наша матурантска екскурзија реализована је у периоду од 21. до 25. априла 2024. Током пет дана ученици су имали прилику да упознају богату културну и историјску баштину Грчке, уживајући у дружењу и лепим тренуцима.

Првог дана екскурзије путовали смо кроз Бугарску и северну Грчку до Паралије. Долазак у хотел означио је почетак наше авантуре. Након смештаја, ученици су имали слободно време за истраживање и уживање у лепотама обале Егејског мора. Шетње уз обалу, освежавајући морски ваздух и први утисци о грчком гостопримству били су савршен увод у нашу екскурзију.

Другог дана посетили смо јединствени манастирски комплекс Метеори, једну од најпознатијих туристичких и религиозних дестинација у Грчкој. Посета највећем од чудесних манастира смештених на врховима стена и радионици икона било је узбудљиво искуство које је обогатило наше путовање. Ученици су били очарани величанственошћу Метеора и значајем овог места. Цркву Свете Петке у кањону Темпи нисмо посетили због поплаве.

Трећи дан донео је непредвиђене временске услове и морали смо да променимо планирани распоред. Спремност да се прилагодимо омогућила нам је да искористимо дан на најбољи могући начин. Ученици су истраживали Паралију, организовали индивидуалне активности и уживали у слободном времену.

Четвртог дана посетили смо величанствени Олимп и село Литохоро. Ученици су имали прилику да се упознају са локалном културом и традицијом, да уживају у лепим пејзажима и уче о митологији везаној за ову област. Поподне су провели на плажи у Паралији, уживајући у сунчању

и купању. Овај дан спојио је авантуру, едукацију и опуштање, додатно обогаћујући њихов доживљај грчке обале.

Последњи дан био је резервисан за посету Солуну, једном од најзначајнијих градова северне Грчке. Панорамско разгледање града пружило је ученицима увид у богату историју и културу овог подручја. Посете значајним локалитетима попут Беле куле, Аристотеловог трга, Зејтинлика, српског војничког гробља, као и цркве Светог Димитрија, оставиле су снажан утисак на све нас.

Чудесни Метеори

Верујемо да је ова екскурзија била инспиративна за ученике, да је обогатила њихова сазнања и искуства, да им је пружила прилику да истраже нову културу, обичаје и историјске споменике, али и да уживају у дружењу и путовању .

Сања Костић IV-5
техничар друмског саобраћаја

Само да је трајала још који дан

Екскурзију ћемо највише памтити по местима која смо посетили, али и по дружењу са пријатељима и професорима. Метеори су нас оставили без даха својом величанственошћу, а у Солуну била је посебно дирљива посета Српском војничком гробљу Зејтинлик. Такође, зближили смо се као разред и створили успомене које ћемо носити са собом целог живота.

Највише нам се допао манастирски комплекс Метеори. Поглед на манастире смештене на врховима стена био је невероватан! Осећај мира који влада тим местом стварно је посебан. Занимљива нам је била и посета радионици икона где смо видели како се праве традиционалне иконе. Тај спој природне лепоте и историје дефинитивно је нешто што ћемо дуго памтити.

Наша екскурзија била је стварно фантастична! Све је било супер организовано, а сваки дан било је много различитих активности. Стално смо се смејали, истраживали и учили нешто ново. Уживали смо у сваком тренутку, било да смо разгледали знаменитости, или проводили слободно време на плажи.

Једино што бисмо мењале је трајање екскурзије. Било би сјајно да смо могли да останемо још који дан јер је све прошло пребрзо. Али, и овако је било супер!

Милица Манић IV-5
техничар друмског саобраћаја

Зејтинлик

Сања и Милица IV5

Метеори

Приредили:

Новинарска секција Техничке школе

Професор **Нина Тошић, Бранислава Петровић и Марија Ђорђевић**

Графичко обликовање и припрема за штампу: **Андреј Јовановић**

Штампа: **PI-PRESS**

Тираж: **700** примерака

издаје: **Техничка школа Пирот**